

Сьогодні

Урок
№138

Повторення та узагальнення вивченого в 6 класі. Лексикологія. Фразеологія

Мета: повторити основні поняття та терміни з лексикології та фразеології; узагальнити знання учнів про різні види лексики (неологізми, архаїзми, історизми, синоніми, антоніми) та їхні особливості; закріпити вміння розпізнавати та пояснювати значення фразеологізмів, правильно використовувати їх у мовленні; розвивати мовленнєву культуру та здатність до образного мислення через використання фразеологізмів у мовленні; виховувати прагнення до самовдосконалення у вивченні рідної мови; сприяти усвідомленню важливості збагачення власного словникового запасу для ефективного спілкування; формувати позитивне ставлення до навчання та прагнення до саморозвитку.

❖ Сьогодні на уроці ви
удосконалите ваші знання
із теми «Лексикологія.
Фразеологія».

Сьогодні

Актуалізація опорних знань. Пригадуємо

Що вивчає лексикологія?

Які слова називають синонімами?

Доберіть антоніми до слів *білий*, *день*,
гарно

Що називають фразеологізмом?

Що означає вислів *біла ворона*?

У дворі не ловить ґав,
Каже грізно: «Гав-гав-гав!»
Пильно дім охороняє,
Кицю Мурку захищає,
Бачить з буди двір увесь...
Хто це, діти? Звісно,...

пес

Собака,
цуцик,
гавкун

Вада

Спека

Завірюха

Прочитайте наведені слова та виберіть до них антоніми із запропонованих варіантів. Запишіть правильні відповіді

Веселий:
Сумний
Яскравий
Радісний

Великий:
Малий
Високий
Товстий

Швидкий:
Спритний
Повільний
Легкий

Літо:
Осінь
Весна
Зима

Теплий:
Гарячий
Прохолодний
Холодний

Дорогий:
Цінний
Дешевий
Коштовний

1. Ольга надіслала повідомлення через месенджер.
2. Андрій записав відеоблог про свою подорож.
3. На уроці ми використовували інтерактивну дошку.
4. Ліза купила новий смартфон з великим об'ємом пам'яті.
5. Сьогодні ми навчалися онлайн через платформу Zoom.

Придумайте власні неологізми для сучасних явищ або предметів. Наприклад, новий вид транспорту, новий гаджет або нову соціальну мережу. Запишіть ці слова та поясніть їх значення.

Трансмобіль - новий вид транспорту, який поєднує функції автомобіля та дрона, дозволяючи пересуватися як по землі, так і в повітрі.

Смарт-браслетик - новий гаджет, який можна носити як браслет і який виконує функції смартфона, фітнес-трекера і годинника.

Селфіграм - нова соціальна мережа, де користувачі обмінюються лише селфі та відеоповідомленнями.

Князь, обоз, ручниця, войовник, пернач, витязь.

Князь (історизм) - титул правителя або знатної особи в Київській Русі.

Обоз (історизм) - караван возів для перевезення вантажів або війська.

Ручниця (історизм) - старовинна ручна вогнепальна зброя.

Войовник (архаїзм) - воїн або солдат. Сучасний відповідник: військовий, боєць.

Пернач (історизм) - це старовинна зброя.

Витязь (архаїзм) - відважний воїн або герой у фольклорі.

Сучасний відповідник: герой, лицар.

Складіть коротку розповідь (5-6 речень), використовуючи застарілі слова з попередньої вправи. Розповідь повинна бути історичною або казковою.

У давні часи, коли в Київській Русі правив мудрий князь, військо його складалося з відважних витязів. Князь завжди мав при собі рушницю, яка була символом його влади. Обоз війська рухався крізь густі ліси, і войовники були готові до будь-яких труднощів. Лихвар, який подорожував з військом, обіцяв їм золото за перемогу. Усі вірили, що з таким керівником їх чекає тільки успіх.

Не насититься вівцями вовк,

Дерево листя прикрашає,

Залізо випробовується у вогні,

Незнайома людина —

а людину - одяг.

а людина - в біді.

що в шкаралупі твердий
горіх.

а людина — думками.

Життя прожити —

Година за годиною —

Як жили наші діди та прадіди,

День довгий,

та й так вік зійде.

а вік короткий.

так і нам веліли.

не поле перейти.

Від доброго не бігай,

Вчися доброму —

До доброї криниці

стежка утоптана.

а злого не роби.

погане на ум не піде.

Відскануй QR-код або
натисни жовтий круг!

- Сьогодні я дізнався...
- Було цікаво...
- Було складно...
- Я зрозумів (-ла), що...
- Тепер я зможу...
- Я навчився (-лася)...
- У мене вийшло...
- Я зміг / змогла...

**Дібрати 5 фразеологізмів,
пояснити їхнє значення.**

